

Nro. 49.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 22-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Anglia.

A *Londoni* Május' 31-dikénn, és Jun. 1-ső 's második napjainn költ rend kívül való Udvari Ujjságban, néhány rend-béli tudósítások hirdettek-ki, a' mellyek minyájon, az Irlándiai Vice-Királynak *Camdennek* subsc iptziója alatt, a' *Dublini* Vice Királyi Kastélyból, Május' 26-dikától fogva 29-dikéig, a *Portlandi* Herceghez dátáltattak. A' summájik egymás utána így következnek: —

1-ször. — *Dublin*, 26. Máj. Hogy egy *Rebellis* csoport egy helyen meg-fzorittatván, 150 ember el-vezest belőlle, már azt közelébből

Ccc

említette vólt a' Vice-Király. Ez nap (26-dikban) reggel egy 3 vagy 4 ezer emberekből álló Rebellis tsoport, a' melly *Dunbayin* mellett gyülekezett vólt öfzfe, 300 embereinek el-vezítése után egészfen meg-verettetett. A' katonaság, és az önként-vállalkozott fegyveres tsoport, vitéz módra viselte magát, etc.

2 szor. — *Dublin*, 27. Máj. A' Dublinnak Északi része felől nagy számmal öfzfe seregelve vólt Rebellisek, tegnap a' *Taragh* hegyén egészfen meg-verettek. Ma reggel az erdőben 350 meg-ölettetett ember talaltatott meg közzülök, és ezek között a' Vezérjek is forma ruhában. Sokkal többek kaptak sebet. Néhány lovat, és sok fegyvert nyertek tollök prédába a' katonák. A' Királyi sereg' vezítése 9 meg-ölettetett köz emberekből, és 16 meg-sebessedettekéből állott.

3 szor. — *Dublin*, 28. Máj. 5 tödfél órákor: „Mylord! Ollyan hir adás érkezett, hogy az Insurgálás az Országnek Déli része felé harapodik, és a' *Wexfordi* Grófságban nagy erővel ki-ütött; 's véghetetlen fájdalommal említhetem Nagyságodnak, hogy a' Rebellisek ezen vidékenn olly erőt gyülytötenek öfzfe, a' melly az ellene ki-küldetett *Corkki* militziának 100 emberekből álló tsoportját, meg szoritotta. A' *Wexfordba* vizsgálta tért Oberster *Toote*, leg alább is 4 ezer emberekre számlálja ezen vidékenn a' Rebelliseket, a' kik nagy rélzint jó készülettal vagnak. Azonban már eszközök vétettek ellenek elő, és én reméllem, hogy ezek is meg talaltatnak és meg gyözettetnek, etc. *Morostore* mellett 400, *Carlton* mellett pedig 50 ember meg-ölettetett közzülök” —

„, *Camden*.

4-szer. — *Dublin*. Ugyan az nap', estvéli 9 órákor: — „Azok az elő kelő Irlándiai Catholicusok, a' kik a' magok hivségeben meg maradtanak, egy Proclamatziót intéztek a' támadásban foglalatoskodó atyokfiához, a' mellyben hatha-

tóson meg hívják ezeket, hogy a' támadásból a' hivsége térjenek vissza, etc.

5 ször. — *Dublin*, a' Kastélyból, 29. Máj. — „Mylord! Tsak annyi időm vagyon még hátra mostanában, hogy azt meg-irhassam, hogy a' Rebellesek a' Kildarei mezőn a' fegyver le tették, és vezérjeik között többeket ki-adtanak. — „Egy éppen most vett tudósítás után örömmel említhetem Nagyságodnak, hogy *Sir J. Duff*, a' ki a' Rebellesekből ketőbe szakasztott communicziót nagy serénységgel és alkalmassággal helyre állította, a' *Kildare*-ben bennlévő Rebelleseket is egészen meg futamtatta, és *Kildare*t töllök elfoglalta.” —

„*Camden*.”

Post-scripta. — „A' Déli részenn egész tén-
desség uralkodik; a' *Dublin* szomszédságában lévő
Rebellesek, térnek vissza az engedelmességre, és
fegyvereiket teszik le.”

Angliából esmet haladék nélkül még 4000
fegyverek és egy Gárda Regiment is, hajókra
szállítottván, *Irlándiába* eveznek által.

Dublinban sok Rebellesek fel akasztattak. —
Angliába sok személyek által költöztenek onnét.

Londonban Máj. 31-dikénn a' *Portlandi* Her-
zeg' parantsolatjára, *Cloncurry* nevű *Irlándus*
Lordnak a' fia *Lawles*, *James Agar*, *Juris* Consul-
tus *Stewart*, *Curran*, és *Traynor*, árestáltattak.

Lord Fitzgerald, a' ki már régen hogy meg-
buvva lappang *Dublinban*, egy szolgáló leány ál-
tal árútatott el, a' fel-tett 1000 Font Sterling ju-
talomért. Ezen hiradásra, Májor *Sirr* és *Ryán* Ka-
pitány, egy Poroszlóval és két Katonával együtt
rá mentek. Máj. 16 dikénn, a' Toll-árúló Ember-
nek ki mutatott házára. Bé lépvénn *Ryán* Kapi-
tány abba a' szobába, a' mellyben mondódott
lenni *L. Fitzgerald*, minthogy fekve találta őtet,
felibe tartotta néki a' maga meztelen kardját.

A' Lord azonbann ki-rántott kebeléből nagy hirtelenséggel egy mesterséges tsinálmányú ö-öfz-közt: mellynek a' közepénn volt a' markolatja, 's mindenik oldalról lehetett véle, szúrás és vágás által sebesíteni. Meg is sebesítette a' Kapitányt hét helyen; 's ejtett egynehány sebeket a' Porolzlónn is, a' ki segítségére ugrott vala a' Kapitánynak. Májor *Sirr* is elő ugorván, rá lőtt *L. Fitzgerald*nak azon karjára, mellyel forgatta az ö-öfz-közt, 's találta is az eráңызott tárgyát. Akkor *L. Fitzgerald* a' másik kezébe akarta venni az ö-öfz-közt, de *Sirr* Májor szereztséssen el kapta azt, és mindjárt árestálta a' Lordot. A' Felesége Lord *Fitzgerald*nak *Madame Pamela*, inas ruhában tartózkodott vala a' Férjénél. Ezen Afzszonyosság számkivettette nagyon már mest *Irlándiából*.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Portugallia.

Itt mind a' vizenn mind szárazonn való hadi készületek olyan nagyok, a' melyekre mostanság nem emlekeznek. — A' Portugalliai Országglófzék is 5 *Linea* hajókat rendelt ki a' Lord *St. Vincent*' vezérlése alatt *Kadix* mellett álló Anglus hadi hajós seregnek segítségére, a' kinek Angliából is nem régen érkezett segítége.

Frantzia Ország.

A' Batavus Generál *Daendels*' ügyit, úgy látzik, hogy fel vette a' Frantzia Directorium. — Annyi leg alább bizonyos, hogy a' Hágai Követhoz *Delacroix*hoz rendelés ment *Párisból*, mellyben parancsoltatik néki, hogy a' maga házi Secretariussat, *Ducangét*, a' ki a' *Daendels*' ellen való panaszokra az alkalmatosságot szolgáltatta, maga mellől mingyár küldje el, és a' Batavusok' Országglófzékénél is vigye véghez, hogy, ha *Ducange* nem hazafi azon Respublika' földjénn, onét el távazni kéntelenítették. — Hanem, ez a' rendelés már régi dolog, az ólta *Delacroix* is *Párisba* érkezett. — Gen. *Daendels* itt, sok olyan

dologról tett magyarázatokat a' Batava Respublikára nézve, a' mellyek sensátziót fogtak a' Frantzia Directoriumban okozni, minthogy a' Hágába rendeltatett új Követ *Roberjeot* olyan Decretom mellett vette az induló parancsolatot, hogy utját a' lehetőségig siettesse, és Hágába érkezvén, General *Joubert*tel egyet-értőlöz, a' környülállásokhoz alkalmaztatott minden eszközöket elő vegye.

A' Directorium rendeléseket küldött minden Frantzia kikötő helyekbe, hogy az ezekben találtató minden nemű Szeretsenek és minden nem Európai szíű és születésű katonák, egy helyre gyülekezvén, ott egy magános Kompaniát formáljanak, és Szeretsen vezérjek légyen, 's mihelyeszt hát valamelly Frantzia Országi kikötő-helybe egy ilyen Szeretsen katona meg érkezik, a' Biztos haladik nélkül a' nevezett Kompaniához tartozik ötöt küldeni.

Az egyik fogságra esett Anglus Stáb tizt, Frantzia Emigránsnak tartattatván, mint Státus-fogoly *Brüsselbe*, a' többek pedig, mind hadi fogjok, minyájon *Lillébe* vitettettek. Az Anglus sereg' vezére General *Cooté*, vett sebei miatt *Ostendében* meg-hólt, és el temettettetett, nagy pompával. Minden fogságra esett Anglus tiztek és az *Ostendében* őrizeten lévő Frantzia katonák kikésérték hólt testét. — *Ostende* már most, a' melly az Anglusoktól való meg támadtatáskor, úgy hólván, minden őrző sereg, minden ágyú, és ágyuzók nélkül vólt, az ólta mind ezekkel bővölködik. De sok kárt vallott.

Az Amérikai Respublika' Követei már most mind el-távoztak Frantzia Országból: mellyre nézve sokak el-kerülhetetlenek tartják a' Frantziák és Amérikaiak között való háborúnak kiütését.

Delacroix' helyébe, az eddig *Hámburgban* vólt Frantzia Követ *Roberjeot* rendeltetett *Hágáé* Frantzia Követté.

Olofz Ország.

A' Neapolisi Birodalomban a' Királyi Mili-
tziának jó lábra és telyes számra való állítása vé-
gett, minden kézületek igen tüzesen tétettek.

Florentziából, Junius' 4-dikénn: — „A' Pápa
Ö Szentsége azt a' Sergardi falusi jószágot, a'
mellybe a' Sienai föld-indulás miatt, néhány napi
lakozásúl vette vólt magát, már oda hagyta, es
Jun. 2-dikánn minden késérőivel, a' Florentziától
2 óra távolságra levő Kárthusiánus Klastromba
szállott bé, a' melly az Ö Szentsége' lak-helyéül
illendően ki-készítettett.

A' Rómában lévő Frantzia Biztosok egy Hir-
detést tétettek Jun. 1 ső napján közönséggé, a'
melly szerént ott a' Frantzia Civilis vagy Katona
Biztosok többé semmi féle adóknak nemet sem-
mi féle nevezet fel nem szedhetnek és nem ki-
vánhatnak a' Rómaitól, ki vévén azokat az
Artikulusokat, a' mellyek a' Rómái és Frantzia
Respublikák között való Kötésben már meg ha-
tároztatva vagynak. — Tsak hogy a' Rómái Res-
publika' földjén lévő Frantzia Katonáknak tartásá-
ról is, a' Rómái Respublika tartozik gondoskodni.

A' külömb-külobb féle tengeri expeditziókról szolló,
egyik a' másikánál hitesebb Elegyes Levelek:

Génuából Május' 30-dikánn: — „Egy Fran-
tzia hajó, a' melly *Korsikából* ma érkezett ide,
útjában találkozott a' Touloni hajós sereggel, a'
melly már 600 darab hajókat foglalván magába,
18 órányi távolságra nyúlik el. A' Generál *Bona-*
parte' parantsolatjára minden aszszony-emberek,
még a' Generálisok' feleségei is, a' hajókról ki-
j szállani készerítetttek a' Korsikai partokra. A'
Generál *Baraguei d' Hilliers'* Dominája is kentele-
nítettett ki-szállani.”

Párisból Jun. 5-dikénn: — „Toulonból egy
Kurir olyan tudósítást hozott ide, a' melly Má-
jus' 23-dikánn költ a' tengerenn. Ez szerént, már

akkor egyesültek vólt a' külömb-kü'ömb hajós-sereg osztályok együtt. A' transport hajók' száma közelített az 500-hoz. Igaz, hogy minden lehető nemü mester-emberek, ritka mivü mesterek, és két levegői hajósok is vagynak rajtok."

Civita-Vecchiából: — „Az Olofz vidékekről itt öfzfze sereglett és valami 12 ezer emberekből álló Frantzia sereg, Május' 26-dikánn az itt kézzen álló 67 hajókra fel ülni kezdvén, 27 dikben reggel, minekutánna az egész sereg hajókra ült vólna, az egész transport egy 60 ágyus Fregátnak védelmezése alatt, a' tengerre ki evezett. A' lovasságnak egy csoportotskája maradott tsak hátra, a' melly vízfzfa útatott Rómába, a' hova újjabb seregek várattatnak.

Sassariból, Sárdinia' szigetéről: — „Az itt lévő kikötő-helyben már még Május' 12 dikénn megérkeztek vólt néhány Frantzia hajók, és elég vásárláshoz láttak; már 460 darab ökröt és 500 báránt öfzfze is vásároltanak vólt, a' mikor 17-dikben egy Biztos érkezvén meg hozzájok, őket a' bé vásárolt eledellel haladék nélkül valahova útnak indította. Ezek 18 dikban eveztek-el innét. Egy 36 transport hajókból álló és 4000 katonát vivő, más kised Frantzia hajós sereg azonban, egy Fregát és egy más kitsiny hadi hajó által fedeztetve, még az nap' megérkezett ide a' *Maddalena* szigetének öblébe. A' hajókon lévő seregnek vezére, Generál *Casalta*. Tsak ő egyedül 4 tisztektől késértetve, szállott-ki a' szározra a' sziget' Kormányozójának meg látogatása végétt; arról is jelentést tévén ezen Kormányozónak, hogy ez a' transport, tsak néhány napokig, t. i. addig fogna itt maradni, míg a' Touloni hajós sereg elérkezik. — Május' 26 dikánn Generál *Vaubois* ugyan ezen öbölbe a' maga transportjával megérkezett. — Ezen idő alatt egy 16 ágyus Anglus préda-hajó, egy Frantzia hajótól kergettetvén, és a' Frantzia hajós seregnek a' Maddalénai kikötő-helyben való létét nem tudván, oda mint menedék helyre bé-szaladott, és a' Republikánusok' prédájává lett.

„Majd éppen ekkor érkeztek ide *St. Pietro* szigetéhez *Cagliari* mellé, 3 Anglus Linea hajók egy Fregáttal együtt, a' mellyek a' szélvezek által meg-rongyoltatván, hasonló képpen a' magok' meg-igazgatása végett menedék helyet kerestek itt. Mint mondják, az Afrikai partok mellől eveztek ide. — (Kezekre akadtak e' ezek is a' Frantziáknak? nem iratik ezen levélben).

Kölnből Jun. 6-dikán. — „A' mi ólta az Anglusok, offensiva expedíziókat kezdenek tenni a' Flandrus partok ellen, az ólta a' *Rhinus* felé útban lévő Frantzia seregek, mind meg tértek, és a' tenger partokhoz vissza felé útnak.”

Bastiából: — „A' Touloni Frantzia hajós sereg 26 dikban evezett itt el. Generál *Berthier*, a' ki *Bonapartéval* együtt ül az Admirális hajón, itt el-maradván tőlle, ki szállott volt *Bastiához*, hanem csak 5 órákat mulatott, a' mellyek alatt külömb-külobféle rendezéseket adván ki, azzal ő is a' hajós seregnek utánna evezett. — Majus' 30-dikán az egész hajós sereg meg-érkezett a' feljebb említett *Maddalona'* öblébe, és az ott talált transportokat magához vevén, 31-dikben *Cagliarinál* szemléltetett. Jun. 1-ső napján a' Nizzai hajós osztály evezett-el *Bastia'* irányában, ez is a' nagy hajós sereg után sietvén, etc.” — Ez a' levél is említi továbbá, hogy 18 tengeri mért-földnyire terjed ki ez az egyesült hajós-sereg, és hogy az afrikonyságok mind kitétetek a' Korsikai partokra. Hogy *Bonaparté* Toulonnál maradt, azt már rég irtuk.

Még némelly maradvány meg jegyzések az Anglusoknak Ostendéhez tett expedíziójokról: —

Irtuk volt, hogy az Ostendei Komendáns *Muscar*, egy *Robert* nevű Frantzia tisztet két Anglus Szábas hadi foga'y tisztekkel együtt, az Anglus Admirálishoz ki küldött légyen. Ez a' *Robert* hofzólson meg írta egy tudósításban, a' mellyet ő a Komendánshoz *Muscarhoz* vissza-kül-

dött, hogy miként parlamentérozott legyen ő az Anglus tisztekkel az Admirális hajónn. Itt következnek némelly dologok a' leveléből: — „Mint-hogy én, Hazafi Komendáns, te tölled (igy ír *Robert, Muscarhoz*), mint Parlamentérozó, két Anglus fogoly tisztekkel együtt, az Anglus Admirális' hajójára küldtettem volt, már köteles vagyok elő adni, hogy a' dolgok ott miként folytassanak legyen. Ez a' követség annyival kedvesebb volt előttem, hogy nékem arról az az ember baráti határozásról kellett a' te nevedben az Anglus fő tiszteket tudósitanom, hogy nem csak a' sebbe esett, hanem a' több fogjok is minyájan, meg nem fogják azt érezni, hogy ellenséges Országban vagynak. Erössen hanykodó lévén a' tenger, csak két órányi evezés után érkezhettünk az Admirális' hajójához, a' kinél minden hajós Kapitányok éppen ekkor ölfizze gyülekezve voltak. A' Komendáns olyan betsüllettel fogadott, mint a' milyen a' nagy Nemzet' Követjéhez illett. En, és a' véllem jött két fogoly tisztek, a' Tanátszóhozó Izobába bé vezettettünk. Ezek bizonyosságot tettek a' felől, hogy melly nagy gond legyen nálunk az ő meg sebesedettjeikre. Ennek előbeszélletődése jó indulatot gerjesztett a' halgatókban. — „Hát remélhetném e' fölletek (kérdi a' Komendáns), hogy én, fogjainknak az ő szükséges portékáikat a' hajókról a' partra ki küldvén, ti azokat nékiek kezekhez jutni meg engednétek?” Biz igen ugyan (feleltem én). — A' Komendáns megköszönte betsülletes feleletemet, 's azzal a' nálunk lévő fogjok' portékáit mingyár egy Schaluprá rakni kezdették. — Az alatt két Kapitányok, kik jól beszélnek Frantziául, hozzám közelitvén, így szollottak: hát véletlenül lepettetek meg a' mi hirtelen való megjelenésünk által, úgy e'? — „Nem (igy feleltem én); mellynek bizonyossága az, hogy mi adtuk reátok az első lövest.” — *Ostende* sok kárt vallott? — „Ez igaz.” — Kétség volt az örző seregetek, mikor reátok ütöttünk? — „Nágyyszáz ember.” — Ha a' városnak elfoglalását meg próbáltuk volna, kétség kívül

nem nagyon állottatok vólva ellenünk, minthogy kevesen vóltatok. — „Ebben meg tsalatkoztok; mert ezek az emberek meg esküdtenek vólt, hogy magát egy is meg nem adja; de hiszen tudhatjátok, hogy a' Hadi Tanátstól is mitsoda feleletet vettetek vólt a' fel-kérésre.” — Ekkor esmét az Admirál szollván hozzám, azt kérdezte, hogy tudnám e', az ő el-estjeiknek, sebesseiknek, és el-fogattatottjaiknak számát? — „Gondolom (feleltem), hogy valami 50-nen el-estek, egy annyin sebet kaptak, és valami 1500-zan el-fogattattak.” — Ez nem tsuda (igy szollott az Anglus tífzt); lehetlen vólt el nem nyomattatniok attól a' nagy erőtől, a' melly a' ti segedelmetekre az alatt elő érkezett. — „Uram! az Ur esmét megtsalja magát, mert 350 emberek tsináltak mindent; az el-fogattattak már fel-adták vólt magokat, mikor a' mi segítségünk el-érkezett.” — Ezzel e' a' vélem jött Anglus tífztet szollitván, kérdettem tőle: — „Nem fel-adták vólt e' az Urak magokat, mikor a' mi segítségünk el-érkezett?” — Az ő erre tett felelete után egy kis ideig tartó kedvetlen halgatás következvén-bé, én azt ilyen szókkal szakasztottam félbe: — „Az Uraktól igen félhetni a' tengeren.” — Nem olyan erőssen (felelt egy Anglus tífzt), mint tölletek a' szárazon. Szerentsénk, hogy tenger választ el tölletek, küőmben mind meg-ennétek bennünket. — „Nem: hanem meg vernék benneteket.” — De kérem az Urat, higyje el nékem, hogy azt a' kifejezést én is tsak figurás értelemben vettem. Ti itt egy részit teszitek az Angliai Frantzia tábornak? — „Ügy vagyon.” — Hát hiszitek-e', hogy leszen valami a' ti Angliába való ki szállásotokból? — „Igen! és azt is hiszjük (feleltem én), hogy ha mi annyi helyet Angliában el-foglalunk, mint a' mennyit ti Frantzia Országban el-foglatatok, nem könnyű dolog leszen bennünket arra kényszeríteni, hogy azt oda hagyjuk.” — Az után egyéb beszédet kezdettünk.”

Hogy 9 vagy tiz Anglus Linea hajók a' Mediterraneum tengerre *Kadix* mellől bé eveztenek,

mind a' Spanyol mind más levelek meg egyező-
lőg erőssitek.

Kezdek hinni sokak, hogy Generál *Bonaparte* *Egyiptom*-, 's nevezetesen *Alexandria* felé evez egyenesen: hanem, hogy háta megett tsalt ne vethessenek néki a' Mediterraneum tengerre *Gibráltárnál* bé-suhanó Anglus hadi hajók, gyanítják, hogy ő mindeneknek előtte a' Málthai erősségekben szándékozná meg-félszkelni a' maga bizodal-
mát, a' hol ő az Anglusoknak még mind ez ideig igen jó menedék-helyet gondol lenni a' meg-állapodásra, és az onnét való excursiókra.

Honnét éshetett vólt az eleinten, hogy Generál *Bonaparte* *Párisból* *Toulon* felé el-indulván, kik *Brest* kik *Rastadt* felé írták őtet útban lenni, mind addig, míg egyszer *Toulonban* testi szemekkel szemléltethetett, ezt így magyarázzák már most meg a' Párisi minden napi *Historicusok*: hogy ő, tzeljának annál jobban lehető el titkolhatása végett, még passust is tsak a' *Secretáriussa'* neve alatt vévén, mindenütt ennek képében utazott; *Lyonnál* egy *Adjutánsát* küldötte el hajó fogadni, a' hova annak *Lyononn* keresztül egészfzen esmeretlenül utazván utánna, az attól fogadta: ott hajóba bé ült, és úgy evezett tovább egészfzen esmeretlenül a' *Rhodánus'* vizénn *Aveniöig*, etc.

Az aproság hirmények között leg alább rövid szokkal való említést érdemel, hogy *Toulontól* 25 óra távolságnyról úgy írt vólna vilzfza a' partra Generál *Bonaparte*, hogy a' tenger, ez a' felette álhatatlan Eitető-állat, ez a' leg nagyobb embereknek is leg nagyobb ellensége, benne is nem kevésbé nyughatatlankodtató gondolatokat ébresztett vólna fel, úgy hogy a' tengeri viszontagságokhoz képpest alig lát valami nehéz dolgot a' szározon, midönn ellenben a' tengerenn, magát is tsupa novitziusnak látja lenni.

Brüsse'ből: — „Itt minden újabb tudósítasok szerént tsak annyi bizonyos, hogy a' partok mellett, nevezetesen a' *Schelde'* vize' torkánál gyakran szemléltetnek Anglus hajók, mellyhez-

képpest mind Flandriának, mind Zeelandiának vidékei bizontalanok lévén, hogy az Anglusok melly órában és mellyik szegeleten tesznek egy új probát, annál nagyobb vigyázattal vagnak. *Flieszingen*nek nagyobb bátorságba való helyhez-tetődése végett, újjanton 8 Francia Batalionok léptek által a' Batava Respublika' videkeire, ha hinni lehet a' közönséges leveleknek; mert officiális tudósításból nem olvastuk.

Magyar Ország.

Somogy Vármegében Z. Kiss Falud die 16-ik Máj. 1798. Még most is meg van sok Af. szonyokban az a' bal vélekedés, hogy Boszorkányok vagnak, mellyek az embereket meg-rontják: minap e' mi határunkban lévő, hegyes völgyes, magos bük és fenyő fákkal bővölködő, hives forrásokkal tsergedező tágas erdőre egy valaki ki-indula olly véggel; hogy egy *Maleha* nevű köves mélységnek partjain termeni szokott szarvas nyelvű füvet herbaténak szedjen: mentében elöl talál a' szöllő hegyek alatt egy öreg szarvasnyelvet, ki kérdezé tőlle, hogy hova menne? ez felel, szarvas nyelvű füért. Ette öfzve tsapja az af. szony kezeit és így szoll: Ne, az Istenert lelkem! hiszen Javos fű az, ha valaki fel szedi meg-rontják a' boszorkák érte. Én, *úgymond*, már sok időt értem, és eleitől fogva hallottam, hogy ha valaki *Malehába*, ama mélyllyes barlangba fű szedni ment, még alig ért a' végire, midönn már hallotta a' tillinkos duda szót, és a' nagy süvöléseket, mellyeket nem a' patkánok, nem is a' rókák, vagy vad-matskák, hanem bizonyosan ama rof. szak a' boszorkák, mellyek György Sogrom fiának a' lábait is kitekérték, száját fére rántották, azért, hogy délben ökreit ki jármalván a' barázdában aludt el, tselekedtek.

Kelmed is esméri jól ezt a' nyomorúttat, *úgymond*, most is él, és lám az ólta mind a' két lábaira sánta. Úgyé igazat beszéllek? Ne menjen hát Kelmed ama Javosok fűökért az: tanáts-

lom. — Az öreg Bábának ezen balvélekedését minden módonn igyekezett a' füért menő jobbra téíteni, de az öreg csak azzal vált el tőlle: Hogy ha haza jön kelmed, *úgymond*, békével, és hoz füvet, akkor el-bízzem, hogy nincs boszorkány; ezzel el váltak egymástól, 's az nap egy kelzkező szarvas nyelvű füvet hozta az azért menő. A' midönn a' Bábát oda hivatván, mutatja neki a' füvet, és hogy magának sincs semmi baja, bizonságúl egyet ugrik is előtte. — Ez ólta már mindenek szedik a' nevezett füvet, 's még a' beteges kis gyermekeknek is főznek az aszizonyok belölle feredőt, 's a' fájos fejre is kötözik, melly füvet itten vonásos tarkaságáért, Angyal irta fünek is neveznek etc.

Ezen fünek szedését bátorságossá tévő személy pedig azzal kevesebb kárt okozott magának, hogy már most alig kaphat elszendőt által 2, 3 marékkal magának, mivel el-szedik előlle.

Budáról írják, hogy *Munkáts* mellett Szent Mikloson Biborczfalvi *Székelly Mihály* Úr, a' Gróf *Schönborn* jószágaiban lévő fő Gondviselő, abból a' plantából, mellynek *Asclepias Vincetoxium*, (Flor. Dan. Tab. 849) a' neve, bizonyos selyemmel izott poktónak nemét készített légyen, a' mellyből a' *Budán* lévő fő Dicastériomoknak is, egy 6 és $\frac{3}{4}$ rőfnyi darabot által adatott. Rőfje ezen poktónak az első készítettéskor 3 forintra és 20 krajment, de mint a' fel-találó remélli, ez utánn 30 Garasnál nem fog többbe kerülni. A' szélessége 2 rőf.

Schemnitzen a' múlt Május' 21-dikénn oly nagy hó esett, a' melly egy araszni magosságra be fedte a' föld' szinet; a' hideg is nagy volt véle; sok jú, bárány, és néhány ló meg fagyott.

Komárom Vármegyében Nefzmilnél hasonlóképpen. 23-dikra oly nagy hó és hideg lett, hogy *Szőnyben* 6 darab juhak Pakulárjokkal együtt meg f-gytak: hanem ez, csak ugyan fel-éledett az utánn.

E r d é l y b ő l.

A' Nyelv Mivelő Társaság' Gyűlései' Jegyző Foglalatjána'k folytatása.

XXXII-dik Gyűlés Bőjtelő Havának 2-dik napján 1798. A' Folyó Dolgok Rendiben olvastatik elsőbenn az elébbeni Gyűlés Jegyző Könyve, 's ennek summás foglalattya. Azután a' Társaság Tudós Baráttya *Engel Kristián* Úr levele, abbann a' részben, mellyben a' Társaságot tudósitya, hogy kiknek adattanak meg Bétsbenn a' Társaság Munkái. Az *Abbé Eder* Úré; hogy az úgy nevezett Erdélyi Fertáljosban a' Jegyző Könyvek foglalattyai ki adattathassanak: azoknak németre való fordításokra magát ajánllyá; *Hochmeister* Úr kézfsegitis a' Czikkelyek rendébenn való bé iktatásbann jelenti. Ugyan ez az Úr küldi a' Társaság hafznára, a' maga Gyűjbe-ményei között találtató, Székelyeket illető régi Levelek Láistromát. Posoni Könyv Nyomtató és Árrós *Véber Simon* Úr ajánllyá a' Társaságnak a' maga Sajtoja alól Posonbann ki jött *Dafnis* és első Hajos fordítását. Generál Major *Martini* Úr, a' Társaság munkáját vévén, közönesit 's maga ajánlását jelenti.

Rendes Munkák. Rév Komáromból bé mutattatik Nagy Magyar *Kösa István* Urnak ajánlása. Elsöbenn nemely Kő Irásokk mássai, azután nemely régi Római, 's újjabb emlékeztető Pénzeknek Laistromai. *Esmét* az Almakeréki hires emlékeztető sirhalomnak le irása öt táblákban Székebi Ref. Pap *Pápai István* Úr által; és egymás-után folyó beszédbenn *Káli Nagy Lázár* Úr által. Elé adatik a' Székelyek Petsettyinek igaz le nyomása. Raja ez a' körül irás: *Sigil. Nationis Siculicae. Lo Erdély Országát. Hd.* Ennek alkalmatosságával egybe vet-

etük evel a' *Schlözer* Úr Könyve *Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*. Götting. 1787 8. r. a' 644-dik lapon. A' hól ez a' körül írás hibásonn így vagyon: *Sigil. Nationis Siculicae. Lo Erdély Országa*. Végre meg határozatik, hogy a' Társaságnak Regiségejk, régi és más kéz Írások, nyomta tott Könyvek 's Ásoványok beli Gyűjteményei irásának hiteles laistromokba.

XXXIII-dik Gyülés Böjtmás Havának 21-dik Napján 1798. *Folyó dolgok*. A' Jegyző Könyv fel olvastatása 's Kassa fzámbavétele után. 1. Egy Vitéz Hazafi és Szép Elmék Baráttya küldi a' Társaság Gyűjteményei közé, hajdoni ifiú elragadtatásainak szép Remekit; u. m. az Aurelianumi füz fordítását szép magyar versekben. 2. *Olv.* Nagy méltoságú Fegyver Tármeister Generalis és Magyar Országí Kommendirozó *B. Alvinczi* Úr Exlja levele. A' Társaság fzükségeire jeles ajánlást teszen; többekre igéri magát. 3. Doctor *Decsy Samuel* Úr ajánllyá Kézfiségit, újjság Leveleit küldi: munkáinak meg küldésit is igéri. 4. N. Váradi K. Akademiában Tudos Prof. *Tertina* Úr ajánllyá magát és szolgálattyát; közelébb igéri a' *N. Váradonn* találtató múlt száz beli Magyar Fő Urak Képeinek, 's nála lévő Diplomák laistromainak meg küldésit. 5. K. Vásárhellyi Ref. Pap *Ferenzi Ferencz* Úr maga ajánlása. 6. Bé mutattatnak a' Tek. Vizkeleti Úr által a' Társaság Gyűjteményei közé Hunyad és Zaránd Vármegyékből bé küldött 13 darab nemes Kövek.

Rendes munkák.

7. *Abbé Eder* Úr Tudósítása a' Méltos. Kamarai Tanácsos *Reichensteini Miller* Úr által Erdélyben feltalált újj fél Erczeokról, u. m. az *Aurum problematicum*-ról, mellyet a' Berlini Tudos *Klaprot* Úr *Telluriumnak*

nevez, és az Oláh Piánnál Szász Szebess Székbenn talált *Titaniumról*. 8. Olv. A' Prof. *Schlözer* Úr munkájára *Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen* tett Jegyzések. A' Jegyző főképpen a' munka fundamentuma, 's Írója fő Allatása ellen dolgozott, és meg kívánnya mutatni: 1-benn Hogy Erdélyt a' X-dik XI-dik és XII százban nem a' Pacinaciták bírták: hanem a' Magyarok: 's Erdély nem pufzta, lakosok nélkül való, legelő hely volt. 2 szor A' Szász nemzet történetei, mint történetek rövidenn illetetnek. 3-szor A' szerző rozlábonn épült csudálatos Allatásai némelly részben tisztánn elé adatnak. Es végre némellyek ezek közül proba köre vettetnek. De úgy mindazáltal, hogy az Író mind a' Nemes Szász Nemzetet, mind ennek nemzeti igasságai sérteni kerüli: hanem csak a' Nagy Tudos Embernek kevés emberségit, és a' Magyar Történetekbenn való kicsiny jártasságát kívánnya szem eleibe tenni. *M. Vásárhely Sz. György Havának 16 dikánn 1798.*

Tudósítások.

Vitéz József Úr, N. Bihar Vármegye Törvény Tábla Birája, Udvari Agenssége mellett, melyet mind a' Magyar mind az Erdélyi Fels. Cancelláriáknál folytat, a' Bétsi Reformatum Consistoriumhoz Felséges Urunk által Tanácsosnak resolváltatott.

Tek. Bihar Vármegyében lévő Diószegi Uradalom kívánnya közönségesse tétetni, hogy a' Jövő Julius 15 dik napján 9000 darab öreg fürtös gyapjú, és 5000 darab barány fürtös gyapjú vagy öfzeséggel, vagy részenként licitatio, az az, kótyavetye szerént, kész fizetésért fog ottan eladattatni a' többet igirőnek. A' kiknek tehát azon gyapúnak meg vételére kedvek lészén, jelenjenek meg a' fent meghatározott napon, dél előtt a' Diószegi Uradalom' Cancellariájában.